

Nieuwsbrief Jeugdpoort 20 mei 2008

Thema van de bijeenkomst van Jeugdpoort op 20 mei was ‘Machtsdilemma’s in jeugdzorg en jeugdbeleid’. Hieronder volgen kort enkele hoofdpunten van de avond. Meer informatie vindt u binnenkort in het sfeerverslag.

De vraag aan PvdA-Kamerlid Jeroen Dijsselbloem was of de conclusies van zijn commissie over onderwijsvernieuwingen ook van toepassing zijn op het jeugdbeleid, zoals rationele logica.

Dijsselbloem erkent dat de politiek de werkelijkheid soms niet ziet, maar wil dit doorbreken door onder meer de jeugdzorg eerst te evalueren. “Eerst precies formuleren wat je wilt en dan aan het veld vragen op welke manier dat het beste kan. We moeten met hen over voorwaarden als tijd en geld spreken. Dat zijn cruciale factoren in een veranderingsproces. De Kamer moet deze vragen systematisch langslopen met rationele logica.”

Case 1

De eerste case gaat over een protocol in Utrecht waarbij voor zwangere vrouwen met een verstandelijke beperking al voor de geboorte van hun kind wordt bepaald of zij hulp of uithuisplaatsing nodig hebben. Hans Helgers, bestuursvoorzitter van Stichting De Opbouw en VVD-Kamerlid Dezentjé Hamming debatteren over de legitimiteit daarvan.

Helgers noemt dat protocol verstandig. “Je kunt risicopatiënten definiëren en er zorgaanbod op loslaten. Je kunt de kindervens nu wel ontmoedigen, maar dat kan dan onder dwang.” Hij noemt drie categorieën: verslaafden, verstandelijk gehandicapten en psychiatrische patiënten. “De Kinderbescherming kan gebruik maken van haar doorzettingsmacht, maar in het beleid van Rouvoet is die relatie er niet. Maar wie doet het dan? Anders heeft het geen zin.”

Dezentjé Hamming vindt ondertoezichtstelling niet onbespreekbaar. Ze wil de moeder ondersteunen en opvoeden en ouderschap scheiden. “Anders creëer je de angst dat het kind wordt afgepakt.” De VVD wil dat de doorzettingsmacht in de jeugdzorg bij de gemeenten komt te liggen. “De wethouder moet daar dan ook geld voor krijgen.”

Case 2

De tweede case gaat over een 15-jarig meisje dat vele malen in aanraking komt met de jeugdzorg, opgenomen wordt, maar steeds wegloopt en geen hulp wil. Haar moeder neemt haar in bescherming. Het meisje is zwanger en staat op een wachtlijst voor Gesloten Jeugdzorg. CDA-Kamerlid Coskun Çörüz en hoogleraar jeugdrecht Mariëlle Bruning bespreken dit geval.

Bruning vindt dat het meisje eerder ondertoezichtstelling (OTS) had moeten krijgen, omdat de ouders de zorg tegenwerkten. “Als er veel zorgen zijn, moet eerder een OTS uitgesproken worden en opname in een gesloten instelling plaatsvinden.” Bruning vindt de wetgeving voor OTS nu al heel ruim. “De rechter is vrij in termijnstelling.” Ze weet dat kinderen lang moeten wachten voor opname in de gesloten jeugdzorg. “Er is veel aandacht voor, maar andere vormen kunnen ook, bijvoorbeeld ambulante.” Bruning vindt dat er centrale regie moet zijn of duidelijke monitoring door de bureaus Jeugdzorg en de aanbieders van gesloten jeugdinstellingen.

Çörüz heeft in de Kamer voorwaardelijke OTS voorgesteld, maar dat is niet aangenomen. Hij wijst erop dat OTS nu maximaal voor een jaar geldt en vindt dat het niet alleen in dreigende, maar ook in lichtere situaties ingezet moet kunnen worden. “Waarom 1 jaar OTS als 1,5 jaar nodig is? Je moet maatwerk leveren.” Çörüz vindt verder dat lokale besturen verantwoordelijk zijn. “De discussie over doorzettingsmacht is ontstaan, doordat instellingen zelf geen afspraken kunnen maken. Dat is een gemiste kans.” Even later: “Wetten zijn geen monumenten. Ik verwacht meer lef en durf uit het veld.”

Overig nieuws

Algemeen Overleg

Op dinsdag 20 mei vond er in de Tweede Kamer een Algemeen Overleg plaats over het Actieplan Overlast en Verloedering. Minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken, minister Hirsch Ballin van Justitie, minister Rouvoet van Jeugd en Gezin en minister Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie waren aanwezig. Volgens deelnemers en geïnteresseerden heerste er tijdens het debat veel verwarring over de verdeling van verantwoordelijkheden en de daarmee samenhangende doorzettingsmacht.

Nieuwtje Programmaministerie Jeugd & Gezin

In een nieuwe wet van minister Rouvoet wordt de escalatiemacht voor niet-geïndiceerde jeugdzorg bij de gemeenten neergelegd. Doorzettingsmacht is een te beladen woord. Gemma Tielen, directeur beleidsdirectie Jeugdzorg van het Programmaministerie voor Jeugd & Gezin sprak tijdens Jeugdpoort daarom over een escalatiemacht die wordt ingezet als de zorgaanbieders in het veld er onderling niet uitkomen.

Rekenkamer over Jeugd & Gezin

De Algemene Rekenkamer boog zich vooruitlopend op het jaarverslag 2008 over de inrichting van het Programmaministerie Jeugd en Gezin. Daarbij baseerde zij zich op de begroting 2008 (5,8 miljard euro). De controleur van het Rijk constateert dat de basis voor de inrichting is gelegd en dat het ministerie zich steeds verder ontwikkelt. Een belangrijke aanbeveling is echter om de meerwaarde van dit ministerie te evalueren.

Verder blijkt dat niet alle verantwoordelijkheden in de begroting 2008 sluitend geregeld zijn: niet alle verantwoordelijkheden van de minister zijn vastgelegd en de afbakening van verantwoordelijkheden tussen Jeugd & Gezin en andere ministeries is op een aantal beleidsterreinen onduidelijk. Voor de helft van de beleidsterreinen heeft de minister een gedeelde verantwoordelijkheid. Ook de doelstellingen en prestatie-indicatoren zijn nog maar beperkt opgenomen in de begroting. Die doelstellingen moeten volgens de Rekenkamer concreter worden. Daarnaast moet er een risicoanalyse worden gemaakt van de bedrijfsvoering.

In een reactie laat de minister weten dat de verdeling van verantwoordelijkheden in de begroting 2009 duidelijk wordt omschreven en de prestatie-indicatoren verder zijn uitgewerkt. Over een eventueel evaluatieonderzoek doet Rouvoet echter geen toezeggingen. Dat vindt de Rekenkamer jammer.